

Finland:

Ouders en leerkrachten als partners

Uit een recente evaluatie van de Finse kinderopvang blijkt hoe zeer ouders en medewerkers de samenwerking en onderlinge betrokkenheid waarderen. Het partnerschap tussen ouders en medewerkers wordt veelal door beide groepen ook effectief en kwaliteitsvol beschouwd.

DOOR: EEVA HUJALA, MERVI ESKELINEN – Het Finse opvoedingsmodel dat gehanteerd wordt binnen de voorzieningen voor jonge kinderen heet EDUCARE. Dit pedagogisch concept combineert opvoeding, onderwijs en zorg. EDUCARE heeft als doel bij de kinderen een positief zelfbeeld te ondersteunen, hun leren en denken te stimuleren, en hun algemeen welzijn te bevorderen. Het spel heeft een centrale rol in het bereiken van pedagogische doelstellingen. Volgens een recente analyse van de professionele krachten in Finland door de OESO¹, huist de kracht van de Finse voorzieningen voor jonge kinderen in goed opgeleide en goed getrainde stafmedewerkers. De kindbegeleiders hebben een Bachelordiploma aan de universiteit of aan een hogeschool (3 jaar). De overige praktijkmedewerkers moeten minstens het secundair onderwijsniveau hebben. Het systeem van voorzieningen voor jonge kinderen is geregeld via specifieke wetgeving.² De Wet op kinderdagopvang stelt dat de hoofdtaak van de voorzieningen voor jonge kinderen erin bestaat om op een allesomvattende manier de ontwikkeling van het kind te bevorderen en om de ouders te ondersteunen in de verzorging en opvoeding van hun kind. Na het ouderschapsverlof (van 43 weken) zijn gemeentes verplicht voorzieningen voor jonge kinderen te organiseren voor ieder kind onder de schoolplichtige leeftijd, voor alle ouders die dit aanvragen. Toegang tot voorschoolse voorzieningen is het recht van ieder kind, ongeacht de arbeidssituatie van de ouders. De voorzieningen voor jonge kinderen zijn doorgaans de hele dag open en worden voornamelijk georganiseerd via gemeentelijke voorzieningen.

Er zijn ook andere vormen van voorzieningen voor jonge kinderen, zoals voorzieningen voor jonge kinderen in gezinscontext, private voorzieningen voor jonge kinderen en deeltijdvoorzieningen. De voorschoolse opvang is voor kinderen onder de 6 jaar en is gratis.

Partnerschap

Het kijken naar ouders en professionals als partners wordt beschouwd als de basis van de EDUCARE-praktijk en wordt onderbouwd in wetgeving en beleidsdocumenten. De theorie die algemeen van toepassing wordt geacht op de programma's van de Finse voorzieningen voor jonge kinderen en op de samenwerking tussen ouders en kindbegeleiders, wordt de *contextgebonden oriëntatie naar de groei van het kind* genoemd. In dit partnerschap van ouders en pedagogisch medewerkers worden de ervaringen van ouders en praktijkmedewerkers gecombineerd met de kennis die ze hebben van het kind. De aanpassing van kinderen aan verschillende ontwikkelingscontexten is beter naarmate opvoeders en ouders samenwerken en hun gedeelde inzichten in de praktijk integreren. Ouders zijn cruciale partners in het evalueren van de processen en resultaten van EDUCARE.

Een individueel pedagogisch plan

Ouders zijn de pleitbezorgers van het welzijn, de belangen en de behoeften van hun kind in de formeel georganiseerde opvang, waarin de professionals optimale voorwaarden moeten cre-

eren voor de samenwerking met de ouders, als gelijkwaardige partners. Ouders hebben immers fundamentele rechten en verantwoordelijkheden in de opvoeding van hun kind. Waarden, opvattingen en verantwoordelijkheden, alsook regels rond het partnerschap moeten worden besproken tussen ouders en professionele begeleiders. De praktijkmedewerkers worden aangemoedigd om de ouders een of twee keer per jaar uit te nodigen voor een overleg, een 'oudercontact', om samen een individueel opvoedingsplan voor het kind uit te stippelen. De pedagogisch medewerker baseert zich op dit overleg bij het uitwerken van de praktische omgang met de kinderen. Om ouders een beter inzicht te geven in de pedagogische aanpak in de voorzieningen voor jonge kinderen, zou de communicatie echter moeten worden verbeterd en zou de praktijk beter zichtbaar gemaakt moeten worden, zo concluderen Hujala, Fonsén en Elo in hun evaluatie van de kinderopvang in Finland.³ Ook concluderen zij dat de rechten en de verantwoordelijkheden om te participeren in het dagelijkse leven in de voorzieningen voor jonge kinderen – om zo vertrouwde op te bouwen – zouden moeten worden beschreven in het individuele opvoedingsplan. Zo onderschrijven zij de gedachte dat het versterken van de communicatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders de juiste manier is om beter om te gaan met de verwachtingen van ouders.

Recente studies

De internationale vergelijkende studie over de samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers in Estland, Finland, Letland, Noorwegen en Portugal toont dat er verschillen zijn in de focus op partnerschap bij de verschillende opvangcentra, en in de professionele status van pedagogisch medewerkers in verschillende landen. Dit beïnvloedde de rol van ouders als partner en de manier van participeren. De studie wijst uit dat samenwerking die vooral vertrekt vanuit de professional, de ouders geen andere keus laat dan

hun rol te zien als assistenten en niet als gelijkwaardige partners. Langs de andere kant ontdekten Karila en Kinosh dat professionals hun rol zien als 'deskundige' en 'delers van kennis'. De ouders worden vooral als klanten gezien. Hujala en collega's⁵ suggereren dat met name voorzieningen voor jonge kinderen als dienst voor de ouders – meer dan voorschoolse opvoeding voor kinderen – de rol van ouders als klanten van de voorzieningen voor jonge kinderen kan versterken. Recente

verschuivingen in de Finse voorzieningen voor jonge kinderen in de richting van preventief werk met kwetsbare gezinnen, heeft de medewerkers in voorzieningen voor jonge kinderen verplicht om in te grijpen in de gezinssituatie van een kind als er zich opvoedingsproblemen voordoen. Als gevolg hiervan waarden Finse pedagogisch medewerkers de professionele vaardigheden om te kunnen omgaan met een verscheidenheid aan ouders, meer nog dan hun collega's in andere

Europese landen. Het kwaliteitsonderzoek van Hujala, Fonsén en Elo uit 2012 toont aan dat de kwaliteit van partnerschap als belangrijk werd ervaren door zowel ouders als pedagogisch medewerkers in de Finse voorzieningen voor jonge kinderen. Het partnerschap tussen beiden werd doorgaans door beide groepen ook als effectief en kwaliteitsvol beoordeeld.

Prof. dr. Eeva Hujala, Hoogleraar Voorschoolse Kindereducatie, Universiteit van Tampere, Finland
 E: eeva.hujala@uta.fi

Mervi Eskelinen, Kandidaat Master of Education, Universiteit van Tampere.
 E: mervi.eskelinen@uta.fi

- 1 TAGUMA, M., LITJENS, J. & MAKOWIECKI, K. (2012). *QUALITY MATTERS IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION AND CARE. FINLAND 2012*. OECD.
- 2 WET OP KINDERDAGOPVANG 367/1973, DECREET OVER KINDERDAGOPVANG 239/1973
- 3 HUJALA, E., FONSEN, E. & ELO, J. (2012). EVALUATING THE QUALITY OF THE CHILD CARE IN FINLAND. *EARLY CHILD DEVELOPMENT AND CARE* 182 (3-4), P. 299-314.
- 4 KARILA, K. & KINOS, J. (2012). ACTING AS A PROFESSIONAL IN A FINNISH EARLY CHILDHOOD EDUCATION CONTEXT. IN L. MILLER, C. DALLJ & M. URBAN (RED.) *EARLY CHILDHOOD GROWS UP: TOWARDS A CRITICAL ECOLOGY OF THE PROFESSION*. NEW YORK: SPRINGER.
- 5 HUJALA, E., TURJA, I., GASPARD, M., VEISSON, M. & WANIGANAYAKE, M. (2009). PERSPECTIVES OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS ON PARENT-TEACHER PARTNERSHIPS IN FIVE EUROPEAN COUNTRIES. *EUROPEAN EARLY CHILDHOOD EDUCATION RESEARCH JOURNAL*, VOL. 17 (1), P. 57-76.